

Förstudien Snapphaneleden

Sveriges mest hållbara vandringsled

RUTH

Sofien för
Regional Utveckling
genom Högskolan
Kristianstad

Innehållsförteckning

SAMMANFATTNING	2
BAKGRUND	3
UPPDRAGET	4
MÅL MED SNAPPHANELEDEN	4
SNAPPHANELEDENS SYFTE & VISION	5
MÅLGRUPP	5
UTMANINGAR	6
NATIONELLA RAMVERKET	7
ORGANISATION	8
UPPLEVELSE	10
SERVICE	10
KOMMUNIKATION	10
REKOMMENDATIONER SNAPPHANELEDEN	11
SNAPPHANELEDEN - BEFINTLIG SKÅNELED	12
SNAPPHANELEDEN – ETAPP1, SAMMANKOPPLING AV SKÅNELEDEN SL1 – SL6	13
SNAPPHANELEDEN – ETAPP 2, TÅGARÖD - HOVDALA	14
SNAPPHANELEDEN – ETAPP 3, VINSLÖV– NATURUM KRISTIANSTAD	15
SNAPPHANELEDEN / PILGRIMSLEDEN	16
FRAMGÅNGAR I FÖRSTUDIEN	17
TACK	17
BILAGOR	18
FOTNOTER	18

Sammanfattning

Förstudien Snapphaneleden har fokuserat på att undersöka förutsättningarna för en Snapphaneled mellan de tre kommunerna Kristianstad, Hässleholm och Östra Göinge. Förstudien har genomförts på uppdrag av styrelsen i Skåne Nordost.

För att säkerställa hållbarhet och kvalitet av Snapphaneledens utveckling, så har det nya nationella ramverket för kvalitetssäkrade leder och fysisk ledutveckling varit en förutsättning. Förstudien har även undersökt att koppla samman stad och landsbygd, genom en tätortsnära ledstruktur med möjlighet till kollektivtrafik ut till naturen. Genom att integrera besöksnäringen i förstudien har det uppmärksammats nya affärsmöjligheter och innovationer för att möta besökarnas behov och efterfrågan. Detta kan bidra till ökad landsbygdsutveckling för området.

Frågeställningar i förstudien har varit att:

- hitta innovativa lösningar för ledens kvalitetsstandard, drift & underhåll samt långsiktiga finansiering.
- hitta samverkansformer och dialogmöjligheter mellan det offentliga, näringslivet och boende.
- hitta ett ägarskap och ledhuvudmannaskap för leden.
- göra leden attraktiv för markägare och besöksnäringen.
- synliggöra och möta olika målgruppers behov.

En ”Innovation Imagine process”¹ har genomförts med Högskolan Kristianstad och studenter på Folkhälsoprogrammet, där fokus var att öka hälsan hos unga och ovana vandrare. Detta resulterade i förslag på digitalisering och en app för att öka attraktiviteten för vandringsleden. I ett senare skede genomfördes även en Imagine-process för kommunerna internt tillsammans med ledens olika intressenter med fokus på drift & underhåll / finansiering.

Parallellt med denna process gjordes benchmarking av olika organisationer. Ur denna process framkom ett alternativ till Skåneledens modell², som har

Region Skåne som huvudman och som driver utvecklingen framåt. Som alternativ till denna rekommenderas benchmarking-modellerna Sörmlandsleden³ eller Ark56⁴. Här drivs lederna av föreningar som löser drift & underhåll samt finansiering med hjälp av t.ex. sponsorskap, medlemskap och volontärskap.

Under förstudiens gång noterades en växande ny målgrupp i pilgrims- vandrare/analoga vandrare som kontrast till de unga digitala vandrarna. Projektet ser intressanta möjligheter till samverkan med Svenska kyrkan och olika lokala församlingar längs leden. Genom att hjälpas åt och nyttja varandras faciliteter kan kvalitetsstandard längs leden höjas.

Förstudien rekommenderar temat SNAPPHANAR, vilket är unikt för detta geografiska område och är ett starkt tema som höjer upplevelsen tillsammans med natur och kultur. Dessutom finns det stora möjligheter att involvera och öka intresset för markägarna i vandringsleden med temat ”från jord till bord”. Detta tema bidrar till att utbilda och öka förståelsen för landsbygdens och dess produkters väg till konsumenten.

Den lokala besöksnäringen är en mycket viktig parameter för den framtida ledsträckningen. Samtliga av de kontaktade företagen är intresserade av att synas längs leden, vilket har resulterat i en digital karta över besöksnäringen och olika aktivitets- och besökspunkter.

Förstudien har fångat ett stort intresse och ett starkt lokalt engagemang bland föreningar, markägare, lokalbefolkningen och från företag ute i bygden. I form av info- & diskussionsmöten, workshops, provvandringar, kartmöte, goda idéer, berättande och visande av intressanta natur-, minnes- samt kulturhistoriska platser i Snapphanebygden.

Arbetet har bidragit till ett förslag på ca. 150 - 200 km lång led beroende på hur olika vägval, framtida samarbete med markägare och det lokala näringslivet ser ut.

Den framtida strategin är att söka ny finansiering för att genomföra uppbyggnad av leden i olika etapper samt att idéutveckla innovativa lösningar kopplat till drift/underhåll, näringslivsutveckling och samhällsekonomisk nytta.

Bakgrund

Utifrån kommunernas arbete med översiktsplanering samt med utgångspunkt i det Planerings- och kunskapsunderlag som Regionplanegruppen har utarbetat (antaget i styrelsen för Skåne nordost december 2020), har Snapphaneledsidén tagit form. Dialoger har förts mellan Skåne Nordostkommunernas tjänstepersoner och samtal om idéns potential har även skett med representanter från Wanås, Hovdala, Vattenriket Kristianstad och Region Skåne. Förslag har också kommit in från enskilda medborgare, bland annat gällande en vandringsled längs med Almaån mellan Hanaskog och Hässleholm

Från alla parter visades ett stort intresse och engagemang. Potentialen för att öka besöksantalet till nordöstra Skåne bedömdes som mycket god, jämte möjligheten att söka extern finansiering. Dessutom såg arbetsgruppen goda möjligheter att utgå från befintliga vandrings- och cykelleder samt koppla ihop Snapphaneleden med andra besöksmål, i angränsande kommuner i Skåne Nordost, Skåne och i södra Sverige. Detta ansågs kunna bidra till ökade tillväxtpotentialer för näringslivet likväl som friluftsliv- och rekreativpotentialer för boende och besökare

I dialogerna såg berörda kommunerna stora möjligheter att öka attraktionskraften och stärka besöksnäringen i nordöstra Skåne genom att sammankoppla de internationella besöksmålen Wanås Konst⁵, Hovdala slott⁶ & vandringscentrum⁷ och naturum i Kristianstad⁸ med en vandringsled.

Genom att binda samman dessa kända noder med varandra kan det skapas mervärde för både befintliga och nya invånare, samt besökare. Då Snapphaneleden kan bilda en tillväxtmotor/huvudnod/triangel mellan de lokalt, regionalt, nationellt och internationellt intressanta besöksmålen. Som kan skapa attraktivitet, stolthet och tillväxt i regionen. Bidra till förbättrad folkhälsa, indirekt förbättrade skolresultat, en levande landsbygd (näringsliv, boende och kollektivtrafik mm)

Detta ansågs kunna bidra till ökade tillväxtpotentialer för näringslivet likväl som turism, friluftsliv- och rekreativpotentialer för boende och besökare. Snapphaneleden skulle på så sätt stärka hela Skåne Nordost som naturturismdestination och som en attraktiv boendemiljö. Då det längs med leden även kan ges möjligheter att utveckla gårdsbutiker, boendeanläggningar och matställen med mera.

I området är tillgängligheten med kollektivtrafik god genom tågstopp i Hässleholm, Vinslöv, Önnestad och Kristianstad samt buss till Hanaskog, Knislinge, Immeln, Sibbhult och Arkelstorp. Potentialen för att öka besöksantalet till nordöstra Skåne bedömdes som mycket god.

Förhoppningar var att förstudien ytterligare skulle förstärka den lokala förankringen utifrån ett underifrånperspektiv, kopplat till markägare och den ideella sektorn. Då ett möjligt genomförande kan grunda sig i en efterfrågan hos både boende och besökare.

Kommundirektörerna gav i augusti 2021 arbetsgruppen i uppdrag att påbörja arbetet med att söka finansiering för förstudien genom LEADER. För att kunna ha en innovativ process med Högskolan i Kristianstad valde projektet även att söka medel via Stiftelsen RUTH.

I projektgruppen ingick:

- Anna Bertram, Tillväxtstrateg, Östra Göinge kommun
- Anders Carlzon, Samhällsbyggnadschef, Östra Göinge kommun
- Carina Jönsson Lindholm, Verksamhetsutvecklare, Hässleholm kommun
- Lars-Erik Williams, Kommunekolog, Hässleholm kommun
- Hanna Kuhlau, Utvecklingsamordnare besöksnäringen, Kristianstad kommun
- Jenny Sahlström, Friluftstrateg, Kristianstad kommun
- Ida Abrahamsson, Utvecklingsledare, Skåne Nordost
- BrittMarie Eriksson, Projektledare, Skåne Nordost

Uppdraget

Förstudien har fått uppdraget av kommundirektörerna i Skåne Nordost att ta fram en rapport för Snapphaneledens genomförande och vidare arbete. Rapporten ska enligt ansökan presentera:

- Förslag till funktionerna; ledhuvudman, ledsamordnare, ledansvarig, ledförvaltare samt ledpartner
- Förslag till kvalitetsstandard
- Tema för leden
- Noder kopplat till Snapphaneleden
- Möjlighet för affärs- och produktutveckling för lokal besöksnäring

Ovan punkter kommer att integreras och presenteras i denna rapport utifrån det nationella ramverket för vandringsleder och dess kvalitetskriterier. Dessa kvalitetskriterier är:

- Fysisk led
- Organisering
- Upplevelse
- Service
- Kommunikation

Mål med Snapphaneleden

Målet är att öka attraktionskraften i hela nordöstra Skåne, genom att knyta ihop befintliga ledssystem/strövområden samt utveckla nya leder.

Snapphaneleden bidrar till långsiktig hållbar samhällsekonomi genom bland annat:

- Positiv inverkan på folkhälsan genom bättre rekreations- och återhämtningsmöjligheter.

- Attraktivare livsmiljöer genom fler tillgängliga och kvalitativa rekreationsmöjligheter och kulturupplevelser.
- Social hållbarhet genom möjligheten till destinationsutveckling och turism som ger sysselsättning, hållbar tillväxt och möjligheter till attraktiva semestrar.
- Ett attraktivt boende i Skåne som helhet och särskilt i de nordöstra delarna av Skåne.

Målet är att presentera Sveriges mest hållbara led, en led som beaktar de tre aspekterna (socialt, ekonomiskt och ekologiskt) för en hållbar utveckling och ger utvecklingsmöjligheter för besöksnäringen i ledens upptagningsområde. Ledens etablering är beroende av det lokala perspektivet och localsamhällets vilja att utveckla ledens potential tillsammans. Snapphaneleden har stöd i Regionplan för Skåne som ett utpekat grönstråk med potential för utveckling. Leden går också genom två riksintressen för friluftsliv (Hovdala samt Immeln-Ivösjön-Ryssberget), vilket innebär särskilda krav på både tillgänglighet för friluftslivets behov samt hållbarhetsaspekten och hänsyn till värden att bevara.

Potentialen för framtida leder och förutsättningar för ett tillgängligt och socialt samhälle är beroende av att utvecklingen sker i samverkan. En stor utmaning och ett mål för projektet är att hitta samverkansformer och dialogmöjligheter mellan det offentliga, näringslivet samt boende och besökare.

Snapphaneledens potential och genomförande är tänkt att leda till nya samverkansplattformar och nätverk. Vilket ska presentera möjligheten för platsens utveckling i ledens närområde och sträckning. Den rika natur- och kulturhistoria som finns kopplat till leden betraktas i sin sträckning via de internationella huvudnoderna Vanås, Hovdala, naturum Kristianstad och Immeln⁹ (Immeln tillkom under förstudiens gång som en viktig internationell nod).

Det långsiktiga målet är en etablerad Snapphaneled, Sveriges mest hållbara vandringsled som är integrerad i Skåneleden. En led som förstärker områdets identitet samt potentialen i hela Skåne.

Snapphaneledens syfte & vision

Syftet med förstudien är att undersöka potentialen för Snapphaneledens genomförande, vidare arbete och genom det nya nationella ramverket för vandringsleder skapa förutsättningar för genomförandet av leden.

Visionen är att skapa Sveriges mest hållbara led, genom att arbeta med innovativa lösningar för Snapphaneledens kvalitetsstandard och långsiktiga finansiering.

Med en hållbar led avses en led som uppfyller de horisontella kriterierna, där de tre hållbarhetsaspekterna (ekonomisk, social och ekologisk) behöver beaktas tillsammans.

Ett behov av en etablerad led behöver efterfrågas och genomföras i samverkan mellan region, kommun, lokalsamhälle och besökare.

Målgrupp

Projektet med Snapphaneleden har flera målgrupper i syfte att dels främja folkhälsa och rekreation för boende och besökare i kommunerna, dels utveckla nordöstra Skåne som turistdestination.

Kombinationen av lättillgänglig natur och kultur kan tillsammans med särskilda satsningar på barn och ungdomar få fler människor i rörelse. Leden kan även stimulera landsbygdsutvecklingen och besöksnäringen.

Viktiga målgrupper:

- Barn och unga
- Boende i närområdet och i regionen
- Intressenter i besöksnäringen
- Turister från övriga delar av Sverige samt Danmark, Tyskland, Nederländerna och Belgien
- Föreningslivet

Under förstudiens gång har det utkristalliserats följande intressanta målgrupper för ett ev. fortsatt projekt.

- Ovana vandrare / unga och äldre
- Digitala vandrare
- Analoga vandrare
- Pilgrimsvandrare

Ovan målgrupper har utkristalliserats vara intressanta och/eller viktiga målgrupper för ett fortsatt projekt.

Ovana vandrare är en målgrupp som inte är vana att vistas ute i naturen, som är viktig att arbeta med av hälsoskäl samt att inspireras till en aktiv utevistelse redan i unga år, för att påverka skolresultat samt hälsovinster. Äldre ovana vandrare kan vara i behov av personlig vägledning och ökad kunskap om naturen t.ex. i form av mötesplatser och ökad närhet och tillgänglighet till lederna. Rent generellt är ovana vandrare i stort behov av utbildning och inspiration för att känna sig trygga ute i naturen. Viktigt är att de ovana vandrarna får en ökad förståelse för rättigheter och skyldigheter, dvs om Allemansrätten¹⁰ ute i naturen, då det idag finns ett minskat värnande om naturen, ökad nedskräpning, olovligt eldande och tältande.

Digitala vandrare framkom som en målgrupp under arbetet med Högskolan Kristianstad. Det är oftast unga vandrare som motiveras ut på vandring genom olika innovativa, digitala verktyg och appar. Se resultat från den rapport¹¹, som studenterna på Folkhälsovetenskapliga linjen tog fram.

I motsats till de digitala vandrarna finns de analoga vandrarna som vill undvika den digitala stressen och uppleva naturen och vandringen med alla sinnen öppna. De analoga vandrarna ligger mycket nära pilgrimsvandrarna som söker sig själv.

Idag finns en stor trend med Pilgrimsvandring¹² och analoga vandrare. Rekommendationer är att samverka med kyrkan och olika församlingar längs leden. Det kan bli en win-win situation då Snapphaneleden kan nyttja redan befintliga faciliteter för ett hållbarhetstänk och samtidigt bidra till att kyrkans Pilgrimsleder utvecklas.

Utmaningar

Snapphaneleden är ett attraktivt komplement till Skåneledens nuvarande utbud, med en möjlighet till rundledsturer och kopplingar till viktiga och för vandraren intressanta regionala besöksmål och noder.

Vi ser följande utmaningar:

1. Ta fram och presentera en ny led, där ansvarsfrågan och finansieringsfrågan är kopplad till ledhuvudmannskapet. Ledhuvudmannen har det övergripande samordningsansvaret för utförandet och finansieringen av drift och underhåll men det krävs ett tydliggörande gällande vem som ska finansiera och utföra vad.
2. Att hitta samverkansformer och dialogmöjligheter mellan det offentliga, näringslivet samt boende och besökare.
3. Samverkan inom och mellan de tre kommunerna.
4. Markägaren är en av de viktigaste aktörerna för att utveckla vandringsleder. För att inte gå i konflikt med andra markägarintressen som jakt, skogsskötsel, jordbruk och djurhållning bör det hållas en öppen dialog. Viktigt är att värna om markägarens delaktighet och intressen, som en möjlighet till näringslivs- och landsbygdsutveckling. Det kan vara en lång process innan avtal och överenskommelser är på plats.
5. Drift och underhåll är idag en stor kostnad för kommunerna och balansen mellan att hitta attraktiva vägval med möjligheten att nyttja redan befintligt vägnät.
6. En ökande okunskap om Allemansrätten är också en utmaning som visar sig i brist på värnande om naturen, som t.ex. ökad nedskräpning och olovlig eldning.
7. De ovana vandrarna kommer att behöva mer support och service för att känna sig trygga ute i naturen.

För att möta utmaningarna i förstudien har samverkan skett med Högskolan Kristianstad och med Imagine. Detta är en metod för att identifiera och hitta innovativa lösningar på samhälleliga utmaningar. Studenter på Folkhälsovetenskaplig linje med inriktning beteendevetenskap bidrog i projektet för att få in mer kunskap om unga och ovana vandrare.¹³

Under våren 2023 genomfördes en ny Imagineprocess¹⁴ med tjänstemän i kommunerna tillsammans med ledens olika intressenter. Innovationsrådgivare på Högskolan i Kristianstad coachade grupperna att tänka innovativt och nytt gällande ”drift & underhåll” samt finansiering för vandringsleden Snapphaneleden.

Nationella Ramverket

Förslag till kvalitetsstandard

Det nationella ramverket för vandringsleder ¹⁵, är ett system av kriterier och verktyg för utveckling av hållbara, kvalitetssäkrade och attraktiva vandringsleder för besökare och invånare.

För att vara Sveriges mest hållbara led och hålla en hög kvalitetsstandard så bör Snapphaneleden följa detta ramverk.

Det är ett öppet och tillgängligt system som är till hjälp och stöd för alla som arbetar med utveckling och förvaltning av vandringsleder.

Ramverket bidrar till höjd kvalitet och gemensam standard på vandringsleder över tid.

Bild från pdf-filen Nationellt ramverk för vandringsleder. Kvalitetskriterier och verktygslåda.

Organisation

För att ha en långsiktigt hållbar vandringsled, rekommenderas det fortsatta projektet att arbeta enligt ramverkets modell för organisering ¹⁶ se ”Modell organisering” nästa sida. Den stora utmaningen i förstudien har varit ansvarsfrågan och finansieringsfrågan kopplad till ledhuvudmannskapet.

Det mest optimala för Snapphaneleden är att i ett kommande projekt arbeta enligt dagens Skåneledsupplägg, där Region Skåne är huvudman och ledsamordnare. Detta för att Skåneleden är en väl beprövad modell som fungerar, dessutom är Region Skåne aktiva med omvärldsbevakning och de är utvecklingsbenägna. Vidare diskussioner får göras med Skåneleden om den bästa lösningen framåt.

Goda exempel och erfarenhetsutbyte har gjorts vid bland annat studiebesöken ARK56/Blekingeleden och Fulltofta Vandringscenter hos Stiftelsen Skånska Landskap. Benchmarking gjordes på vandringsleden Sörmlandsleden, kanotleden Danoleden ¹⁷ i Dalsland och ARK 56 i Biosfärssområde Blekinge, som har varit mycket inspirerande med många goda idéer, där arbetet drivs och förvaltas av ideella föreningar med stöd av medlemskommunerna.

Under arbetet med Imagine-processen framkom det olika förslag på lösningar till organisation samt drift & underhåll. Dessa resultat kompletterar och harmoniserar med benchmarkingen, som har gjorts i ovan erfarenhetsutbyte. Under Imagine-processen presenterades följande lösningar:

- Nätverk inom Skåne Nordost, för att skapa samsyn och en gemensam vision för friluftslivet samt involvera alla kärnverksamheter.
- Hitta olika finansieringslösningar av drift & underhåll för Snapphaneleden, som tex sponsring, crowdfunding, medlemskap, ledkort, abonnemang av delsträckor.
- Skapa förståelse inom politiken, vad friluftsförslag innebär. Ta fram nyttan som folkhälsoeffekter, ökad turism, tillväxt, inflyttning i siffror.
- Hitta en ledhuvudman som har det övergripande ansvaret både regionalt och kommunalt för budget, drift & underhåll, kvalitetssäkring samordning, sammankallande, marknadsföring och kommunikation.
- Få fler vandrare i naturen genom att ta fram en digital mötesplats/app som når nya personer/målgrupper med belöningsystem som uppmuntrar till ökad vandring.

Som alternativ till Skåneleden som huvudman rekommenderas att arbeta vidare med lösningar som ideell eller ekonomisk förening. Denna förening löser problemen med drift & underhåll samt finansiering m.h.a. crowdfunding, sponsorskap, medlemskap, volontärer, och ambassadörskap med stöd av medlemskommunerna.

Det har inte varit inom förstudiens ram att ta fram kostnader för att bygga ny vandringsled. Stiftelsen Skånska Landskap ¹⁸ håller dock för närvarande på med att ta fram schablonkostnader för att drifva, underhålla, markera upp och skylta Skåneled i enlighet med Skåneledens kvalitetsstandard.

Ansvarsfördelningen mellan ledens huvudmän och övriga ledpartners ska framgå i ledens kvalitetsstandard och vara reglerad i skriftliga avtal. Rollfördelningen i detta ledsamarbete ska vara beslutad av respektive organisations högsta instans. Innehållet ska redovisa vem som ansvarar för strategisk utveckling, framtagande av styrdokument, marknadsföringsinsatser, juridiska frågor, samordning av arbetsinsatser, besiktning av leden, digital förvaltning, uppdatering av webbplats, överenskommelser med markägarna, försäkringsansvar, skötseln av leden med tillhörande anordningar och dialogen med vandrarer och andra intressenter samt kartproduktion och eventuell affärs- och produktutveckling längs leden.

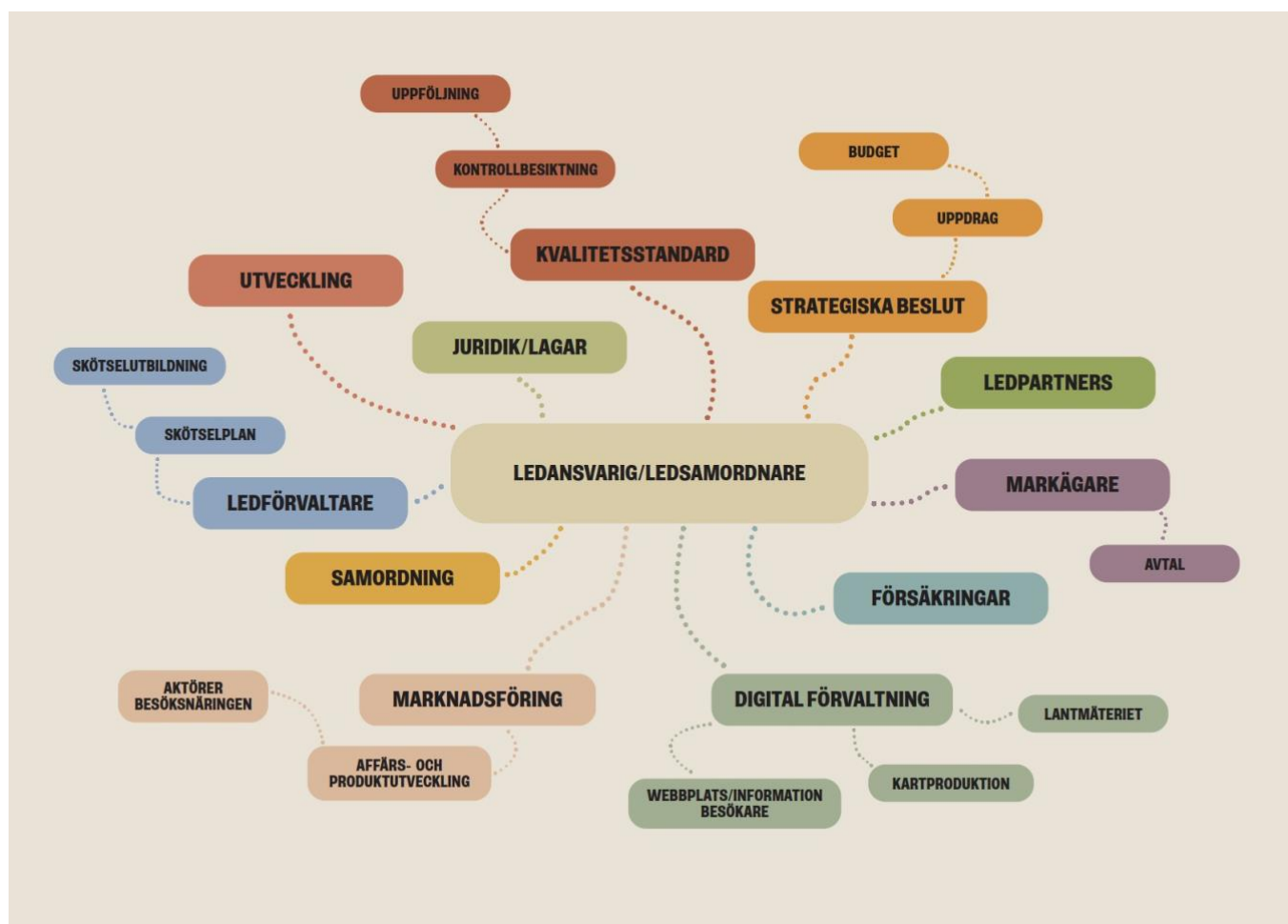

Bild och text från pdf-filen Nationellt ramverk för vandringsleder. Verktyglåda för organisering.

Upplevelse

Tema för leden

Förslag är temat SNAPPHANAR, vilket är unikt för detta geografiska område. Snapphanar har ett stort historiskt värde för nordöstra Skåne och det finns ett växande intresse för detta tema.

Under provvandringarna har det passerats en hel del platser med historisk Snapphaneanknytning, vilka har lagts in i ett digitalt kartunderlag som ”Points of interest”.

I detta tema vävs även natur, kulturella och historiska besöksmål in, som förhöjer och gör vandringen mer intressant.

Det är en styrka att ha med skyddade naturvärden, då dessa ger en högre naturupplevelse och naturen kommer att finnas kvar, dvs naturen utsätts inte för några ingrepp.

Samverkan med Svenska kyrkan och de lokala församlingarna är också av högsta intresse, då ett 20-tal kyrkor finns längs vandringsleden.

Det finns även en möjlighet att koppla ihop Pilgrimsleden med Snapphaneleden mellan kyrkorna i Höör och Vånga i Kristianstads kommun. Detta blir en win-win situation som höjer kvalitetsstandard och service längs leden. Då Snapphaneleden kan nyttja redan befintliga faciliteter för ett hållbarhetstänk och samtidigt bidra till att kyrkans Pilgrimsleder utvecklas.

Det finns även möjligheter att involvera markägarna i vandringsleden med temat ”från jord till bord”. Markägarna kan här lyfta fram de delar som de vill kommunicera med sitt företag eller som de vill utbilda vandrarna med. För att värna mer om naturen och för att ge besökarna en större förståelse om att respektera naturen, så kan det vara viktigt att visa att det finns en privatperson som står bakom detta område på vandringsleden.

Samverkan mellan markägare och vandringsleden blir en win-win situation, som stärker markägarens delaktighet och intressen och är en del av näringslivs- och landsbygdsutvecklingen.

Service

Noder kopplat till Snapphaneleden

Identifierade och viktiga noder längs Snapphaneleden är de stora internationella besöksmålen – Immeln, Wanås konst, Hovdala slott och vandringscentrum samt naturum Kristianstad.

Dessa uppfyller samtliga kriterier på äta-bo-göra och är samtliga välkända, tongivande och välkomnande ledentréer. Här finns vatten, toalett, kollektivtrafik och besöksnäringföretag som erbjuder olika aktiviteter. Samt en närhet till Hässleholm och basorterna – Vinslöv, Knislinge, Vä, samt Arkelstorp och dess service.

Möjlighet för affärs- och produktutveckling för lokal besöksnäring

Under förstudiens gång har det varit täta kontakter med besöksnäringen och markägare. Den lokala besöksnäringen är en mycket viktig parameter för den framtida ledsträckningen. Samtliga av de kontaktade företagen är intresserade av att synas längs leden, marknadsföra sina erbjudanden och vissa av dessa företagare ser möjligheter att utveckla och bredda sina verksamheter med nya koncept, produkter, tjänster och samarbete med andra besöksföretag och aktiviteter.

Blir Snapphaneleden en realitet föreslås det att kommunerna uppmuntrar och inspirerar besöksföretagen till samarbete för att bli attraktiva för vandrarna.

Kommunikation

Vandringsleden ska kommuniceras via webb samt med papperskarta enligt det Nationella ramverket. Nationell ledgradering för vandringsleder ska användas. Information på webbplats, trycksaker och skyltar ska finnas minst på svenska och engelska.

Inspiration kan hämtas från Skåneleden, Sörmlandsleden och ARK 56.

Rekommendationer Snapphaneleden

Rekommendationer fortsatt arbete och genomförande

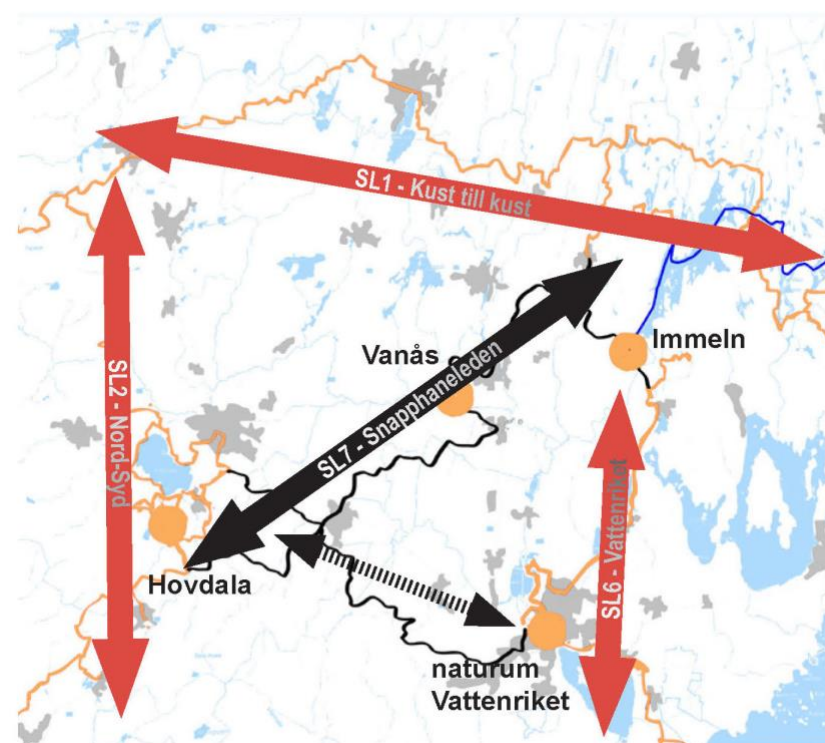
Snapphaneleden är sammantaget en lång led som behöver delas upp i flera etapper för fortsatt utredning och genomförande på både kort och lång sikt.

Huvudmannskapet behöver avgöras i det fortsatta arbetet samt om ledsystemet ska ha en och samma huvudman, alternativt om olika aktörer kan ansvara för olika ledsträckningar.

Utgångspunkten är att i största möjliga omfattning använda befintlig ledstruktur, med tillhörande funktioner, service och infrastruktur samt att samordna med den regionala cykelleden.

- Ca 3 mil av leden är i och med Skåneledens SL6 sträckning från Kristianstad till Arkelstorp redan genomförd. För det fortsatta arbetet finns goda förutsättningar, att som en första etapp genomföra sträckan Arkelstorp Brunnen - Immeln - Sibbhult. Förutsättningarna för LEADER-finansiering av detta diskuteras i samverkan med Stiftelsen Skånska Landskap. Den här etappen kopplar samman Skåneleden SL 1 (Kust till kust) med Skåneleden SL 6 (Vattenriket) och ansluter i Immeln till kanotleden Immeln-Breanäs-Olofström.
- Den kommande etappen Tågaröd - Vanås - Vinslöv - Hovdala behöver studeras vidare både vad gäller huvudmannskap, anläggning och framtida drift. Förstudien rekommenderar att även denna diskussion tas med i ett möjligt LEADER-projekt. Detta för att bygga vidare på det lokala engagemang som finns kring ledinitiativet och även arbeta vidare med innovativ lösning av ägarskap, drift och underhåll, bland annat utifrån arbetet med Sörmlandsleden.

- Förstudien bedömer att den avslutande etappen, för att få till en ringled mellan Vinslöv - Bockatorpet – Kristianstad, i dagsläget inte är möjlig att utreda eller genomföra. Den får i stället ses som en vision på längre sikt.

Snapphaneleden - befintlig Skåneled

Orange markering Skåneleden SL1, SL2 och SL6 samt blå kanotled från Immeln till Olofström. Detta är de stora vandrings- och kanotlederna som finns i Snapphaneledens närområde som påverkar vårt arbete med vandringsleden Snapphaneleden.

De fyra internationellt viktiga noderna (Vanås, Hovdala, naturum Kristianstad och Immeln) uppfyller samtliga kriterier för äta-bo-göra och är välkända, tongivande och välkomnande entréer. Här finns vatten, toalett, kollektivtrafik/parkeringsplatser och besöksnäring/företag, vilka erbjuder flera olika aktiviteter.

Snapphaneleden – Etapp 1, sammankoppling av Skåneleden SL1 – SL6

Cirka 3 mil av leden är i och med Skåneledens SL6 sträckning från Kristianstad till Arkelstorp är redan genomförd. För det fortsatta arbetet finns goda förutsättningar för att som en första etapp genomföra sträckan Arkelstorp Brunnen – Immeln - Sibbhult. Förutsättningarna för LEADER-finansiering av detta diskuteras i samverkan med Stiftelsen Skånska Landskap. Den här etappen kopplar samman Skåneleden SL 1 (Kust till kust) med Skåneleden SL 6 (Vattenriket) och ansluter i Immeln till kanotleden Immeln-Breanäs-Olofström.

Snapphaneleden – Etapp 2, Tågaröd - Hovdala

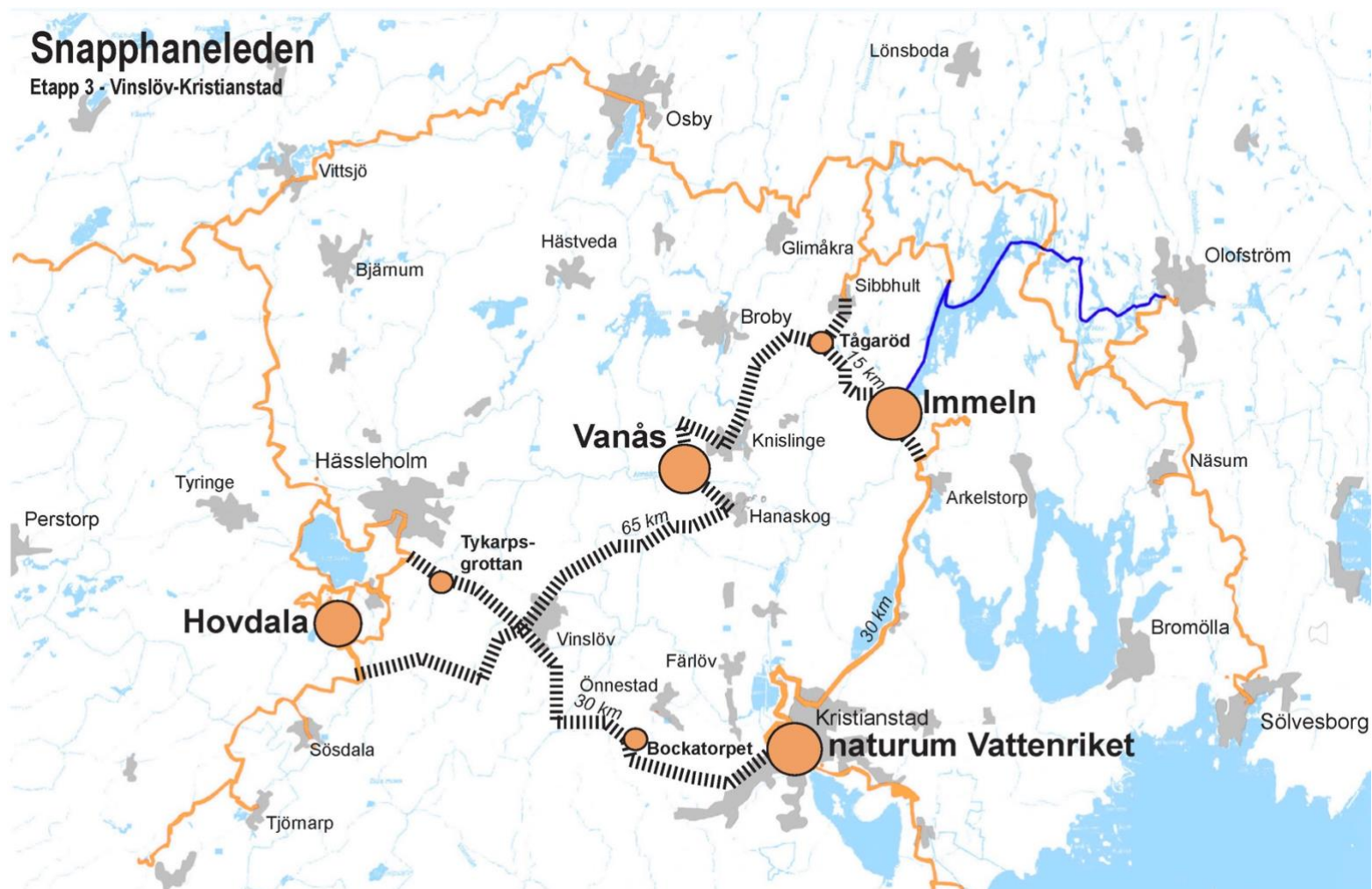
OBS! nedan ledsträckning är endast ett förslag och inget som är antaget, utan kommer att arbetas vidare med för en slutlig lösning. En fördjupad utredning är att rekommendera för Etapp 2 - sträckan mellan Tågaröd och Hovdala.

Snapphaneleden – Etapp 3, Vinslöv– naturum Kristianstad

OBS! nedan ledsträckning är endast ett förslag och inget som är antaget, utan kommer att arbetas vidare med för en slutlig lösning.

Etapp 3, sträckningen på Nävlingeåsen mellan Vinslöv och Kristianstad ses som en visionär rundled på längre sikt.

Snapphaneleden / Pilgrimsleden

Snapphaneleden kan även ses som en möjlig del av Pilgrimsleden.

Med anknytning mellan Höör kyrka och Brönnestads kyrka och mellan Vånga kyrka och Brunnen i Arkelstorp. Detta blir en win-win situation som höjer kvalitetsstandard och service längs leden. Då Snapphaneleden kan nyttja redan befintliga faciliteter för ett hållbarhetstänk och samtidigt bidra till att kyrkans Pilgrimsleder utvecklas.

Snapphaneleden

Möjlig del av Pilgrimsleden

Ledmarkeringar

Röd ledsträcka = S:t Olavsleder

Orange ledsträcka = Birgittaleder

Grön ledsträcka = övriga leder

Svart ledsträcka = möjlig integrerad Snapphaneled

Framgångar i förstudien

Arbetet i förstudien Snapphaneleden har redan resulterat i en fysisk ledsträcka. Detta kommer att leda till ett genomförande av etapp 1 (se sida 13), dvs sträckan mellan Brunnen i Arkelstorp och Sibbhult, vilken knyter ihop Skåneleden SL1 och SL6.

Vi drar nytta av redan befintliga leder. Delar av Skåneleden SL6 från Kristianstad till Arkelstorp i de norra delarna av kommunen ca. 3 mil.

Förstudien har utvecklat intern och extern samverkan, för de tre kommuner som har deltagit i projektet. Det finns planer på att initiera ett nätverk för frågor som rör friluftsliv för samtliga sex medlemskommuner inom Skåne Nordost.

Vi har erhållit stora insikter och kunskaper till fortsatt ledutveckling med gemensamma nämnare i de tre kommunerna som kan utveckla nya vandringsleder och teman som t.ex. pilgrimsvandring med kyrkorna.

Tack

Snapphaneleden vill tacka alla som har bidragit till att förverkliga denna förstudie. I form av informations- & diskussionsmöte, workshops, provvandringar, kartmöte, goda idéer, berättande och visande av intressanta natur-, minnes- samt kulturhistoriska platser i Snapphanebygden.

Det har funnits ett stort intresse och ett starkt engagemang bland föreningar, organisationer, markägare, lokalbefolkningen och från företag ute i bygden.

Förstudien vill på detta sätt visa sin uppskattning till er alla, så ingen nämnd och ingen glömd!

Bilagor

Följande bilagor finns att hitta på: <https://skanenordost.se/snapphaneleden-samverkan-med-hogskolan-kristianstad/>

- Resultat Folkhälsovetenskaplig linje Högskolan Kristianstad – Rapport unga vandrare
- Resultat Imagine-processen med Högskolan Kristianstad – Rapport om drift och underhåll

Fotnoter

¹ <https://www.hkr.se/samverkan/innovationsstod/imaginer/>

² <https://www.skaneleden.se>

³ <https://www.sormlandsleden.se>

⁴ <https://ark56.se>

⁵ <https://www.wanaskonst.se/sv-se/>

⁶ <http://turism.hassleholm.se/hovdala-slott/hovdala-slott.html>

⁷ <http://turism.hassleholm.se/hovdala-slott/hovdala-slott/natur/vandring.html>

⁸ <https://vattenriket.kristianstad.se/naturum/>

⁹ <https://immeln.camp>

¹⁰ <https://www.naturvardsverket.se/allemansratten>

¹¹ <https://skanenordost.se/snapphaneleden-samverkan-med-hogskolan-kristianstad/>

¹² <https://pilgrimisverige.se/att-vara-pilgrim/>

¹³ <https://skanenordost.se/wp-content/uploads/2023/07/sammanstallning-resultat-unga-ovana-vandrare-imaginer.pdf>

¹⁴ <https://skanenordost.se/wp-content/uploads/2023/07/resultatimaginerprocessendriftunderhall230323.pdf>

¹⁵ <https://corporate.visitskane.com/sv/projekt/nationellt-ramverk-for-vandringsleder>

¹⁶ <https://corporate.visitskane.com/sv/projekt/nationellt-ramverk-for-vandringsleder/organisering>

¹⁷ <https://dalslandnordmarken.se/sv/>

¹⁸ <https://www.skanskalandskap.se>